

Hörðnun steypu áhrif hita á steypuspennur

Gylfi Magnússon

Efnisyfirlit

Varmaorka

Hitamyndun í steypu

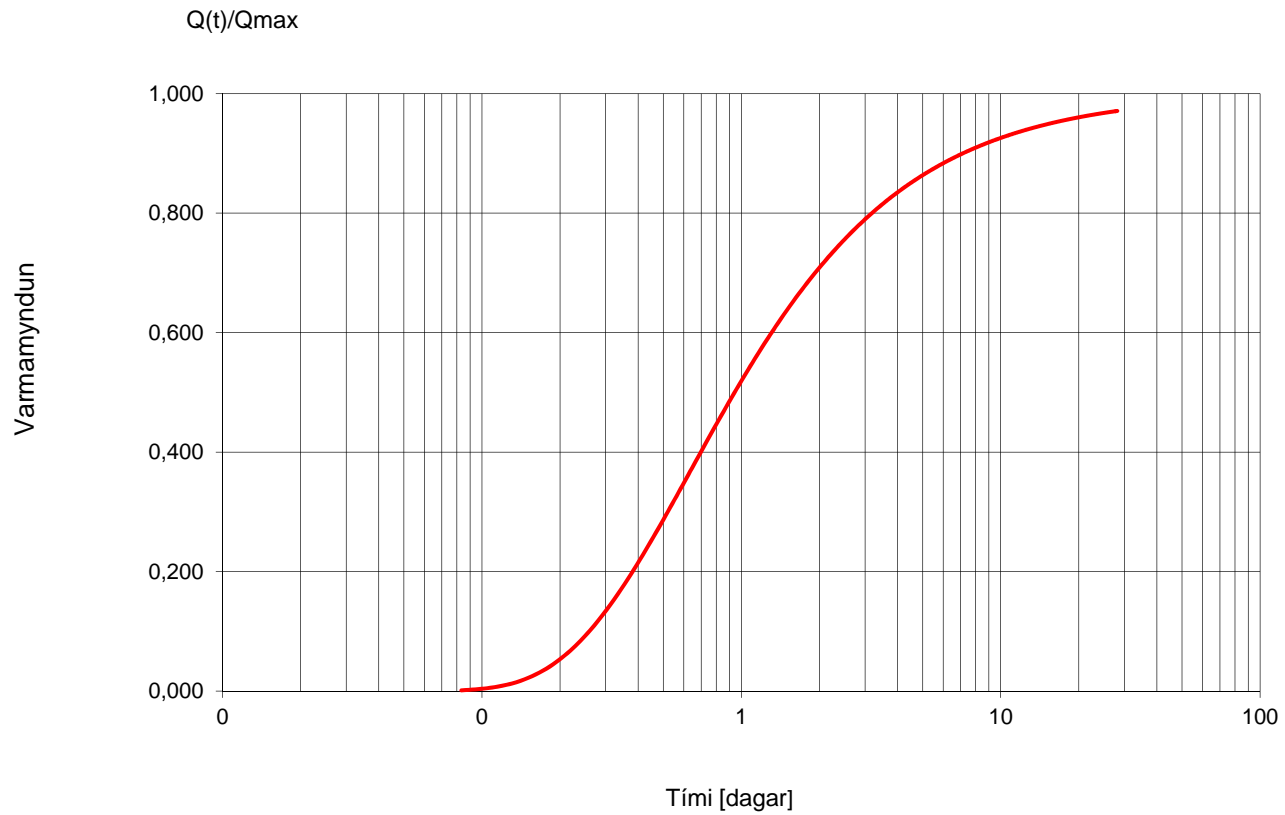
Hvað stýrir hitastigi í steypuþversniði

Mælingar á hitadreifingu

Spennur í steypu á hörðnunartíma

Útreikningar og skýringar

Varmamyndun

Mælt með „adíabatískum eða isotherm kalorímæli“

Hörðnun steypu - hitalíkingar

$$\frac{\partial T}{\partial \tau} = \frac{\lambda}{c\rho} \left(\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} \right) + \frac{(M + kF)}{c\rho} \frac{dQ}{d\tau}$$
$$(x, y, z) \in \Omega,$$

$$T|_{\tau=0} = g_0(x, y, z),$$

$$T = g_1(\tau),$$

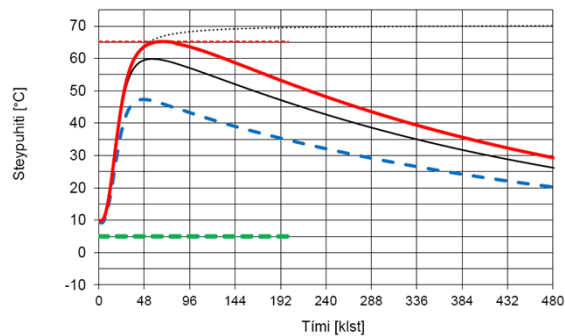
$$-\lambda \frac{\partial T}{\partial n} = g_2(\tau),$$

$$-\lambda \frac{\partial T}{\partial n} = \beta(T - T_a),$$

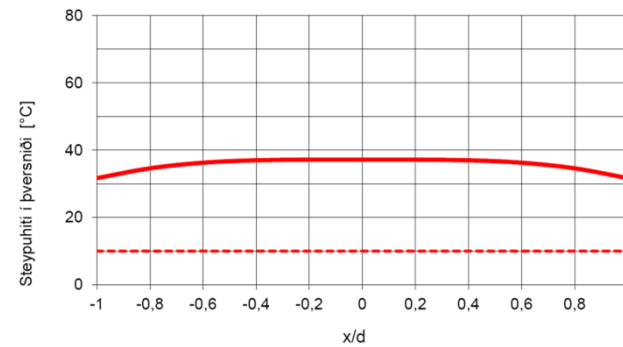
$$T = T_s, \quad \lambda \frac{\partial T}{\partial n} = \lambda_s \frac{\partial T_s}{\partial n},$$

Hörðnun steypu – Steypuhiti upplýsingar frá framleiðanda

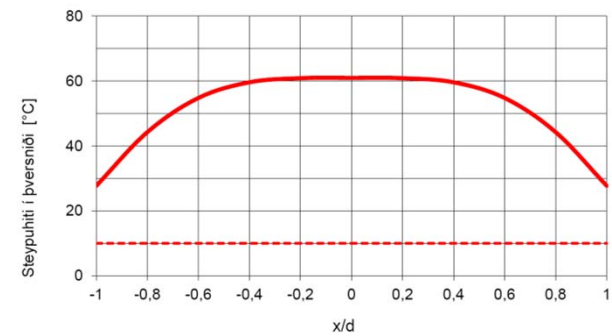
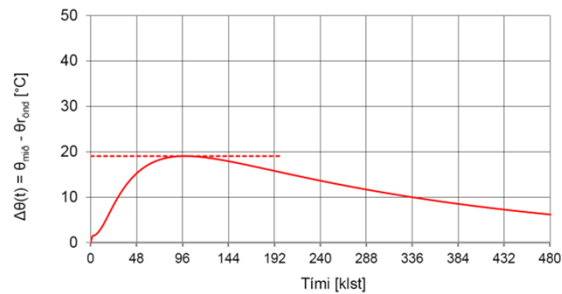
Hitasaga í steypuáfanga

Hitaprófill á tilteknum tíma og stað í steypu

$$\Delta T = T_c - T_r$$

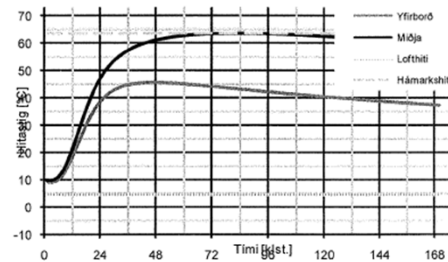
Útreikningar steypuframl. á hitamyndun í Hvítárbrú

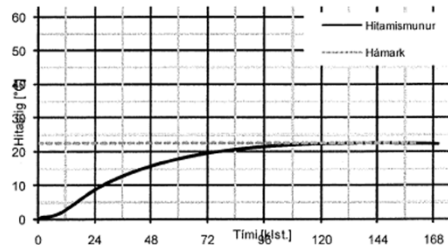
Áætlað hita	Verkkaupi	Verk nr.
í harðnandi steinsteypu	Jáverk	
	Nafn	Dagsetning
	Axel Davíðsson	25.9.2009
	Heimilisfang	
	Gagnheiði 28, 800 Selfoss	
	Verkefni	
	Hvítárbrú	
	Byggingarhluti	
	Sökkjar	

Forsendur					
Breidd - 0,5 x	1,35 m	Sement	400 kg/m ³	DK RAPID sement	
Kælitala - t0	8 kJ/m ² /h/°C	Rúmþyngd	2300 kg/m ³	Q _∞	354 kJ/kg sement
Kælitala - t1	8 kJ/m ² /h/°C	Prýstipól - fc2	45 MPa	te	12,6 h
tim, t1	500 h	fc7/fc28	0,78	α	0,93
		Varmarýmnd	1,07 kJ/kg/°C		
Steypuhiti	10 °C	Varmaleiðni	8 kJ/m/h/°C	Hámarkshiti	64 °C
Lofthiti - t0	5 °C			Hám. munur	22 °C
Lofthiti - t1	5 °C			δT	58 °C
				T _b + δT	68 °C

Hitastig

Hámarkshitismunur (yfirborð - miðja)

Undirbúningur

Undirbúningur steypuframléiðanda felst m.a. í því að reikna út hvað steypuhitinn getur orðið, þ.e:

- max. hita í massamiðju: T_c
- ΔT = T_c - T_r hitamunur

þar sem:

T_c : hiti í massamiðju

T_r : hiti við steypuyfirborð/mót

Mælingar í Hvítárbrú

Bræðratunguvegur - brú á Hvítá

Hitamælingar steypu

Steypa kanna á
Lufanemmum ca. kl. 1330

Verk: Yfirbygging 2. afanga

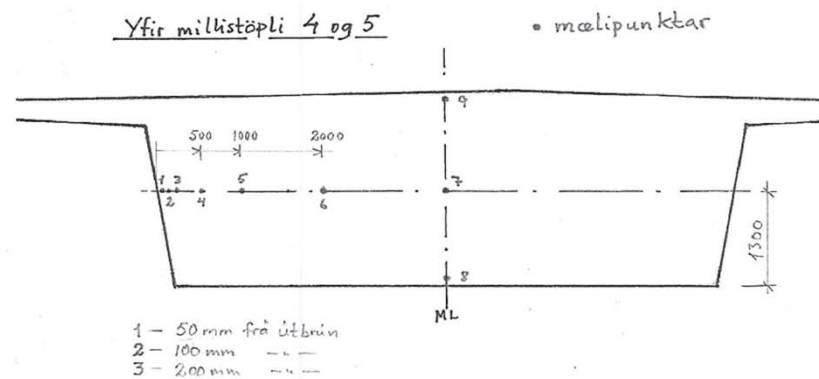
Verkhli: Yfir millistöpli 5

Hitamælingar

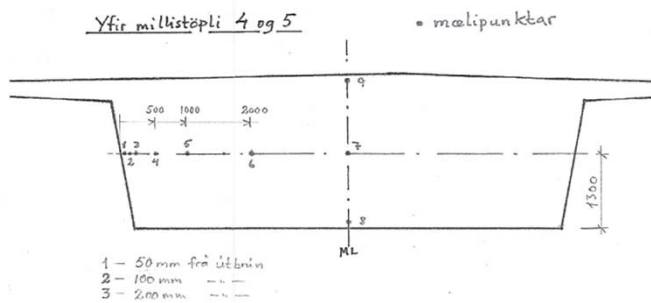
Dags.	Tími	Framkv. af	Lofthiti	Mælipunktur nr. / mældur hiti °C									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1/9	15:15	Axal	16°	22	22,0	22,1	22,1	22,0	22	22	22	22	22
1/9	17:15	M3G	16°	23,3	24,0	24,0	24,0	24,0	24	24	24	24	24
2/9	8:15	M3G	13°	40,9	53,4	59,9	58,6	58,1	61,3	58,0	47,2	39,3	39,3
2/9	11:25	M3G	~18°	50,4	54,1	57,6	62,1	62,4	60,7	63,8	49,7	43,2	43,2
2/9	14:40	M3G	18°	58,5	55,2	59,7	64,8	66,0	66,4	67,3	52,0	50,0	50,0
3/9	8:10	V08	14°	55,2	57,2	62,2	72,2	74,5	75,4	76,6	59,4	54,5	54,5

Elstak kanna
Fodaypa
Verif að setja
í yfir band

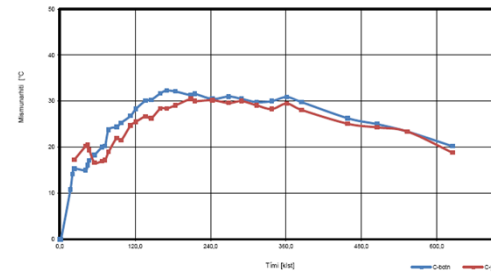
Skýringarmynd

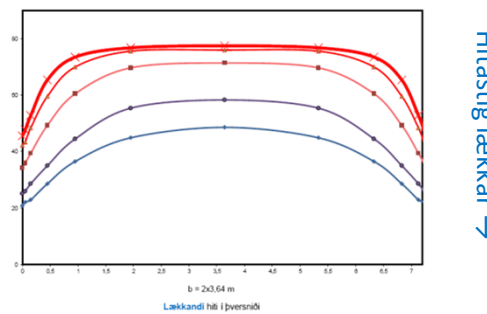
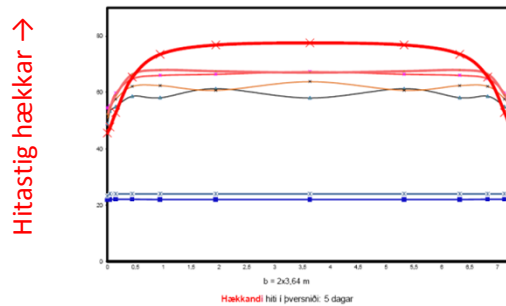
Mælingar í Hvítárbrú

Mæling á hitamun

Mælingar á hitaprófil í brúnni. Seinni áfangi sept. 2010

Spennuútreikningar

Forsendur

- Hitadreifingu $\theta(x,y,z,t)$
- Fjaðurstuðull $E_{cm}(t)$
- Hitapanstuðull $\alpha_c(t)$
- Poisson hlutfall $\nu(t)$
- Skrið $\epsilon_{cs}(t)$
- Rýrnun $\epsilon_{cc}(t)$
- Togþol $f_{ctm}(t)$
- Þrýstipól $f_{cm}(t)$
- Fyrir járnþendingu þarf:

Hitapanst: α_s

Fjaðurstuðul: E_s

Flatarmál: A_s

Efniseiginleikar skv. EC2 notaðir
í útreikningum

Útreikningar þurfa að fullnægja

- Jafnvægisskilyrðum
- Randskilyrðum
- „Fysiskum“ skilyrðum
(samband $\sigma - \epsilon$)
- „Geometriskum“ skilyrðum
(samband ϵ_i við $\delta u / \delta i$,
o.s.frv.)

⇒ Spennur í steypu og járnþendingu þekktar sem föll

$$\sigma_i = f_i(x,y,z,t, \theta(x,y,z,t))$$

Spennuútreikningar

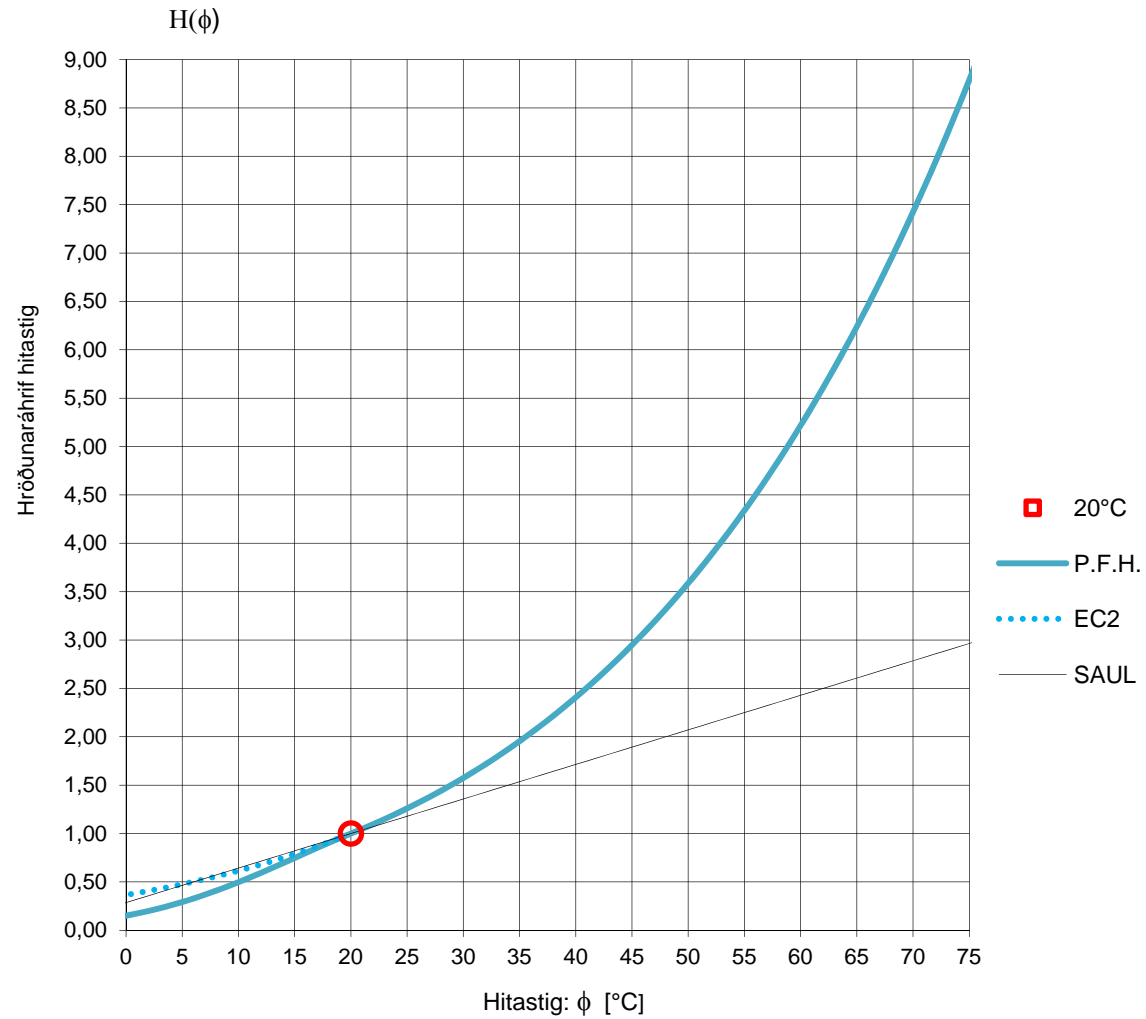
Rifnar steypa ?

Þegar spennurnar eru þekktar, má reikna út max. höfuspennu (sem er togspenna) á hverjum stað og athuga hvort:

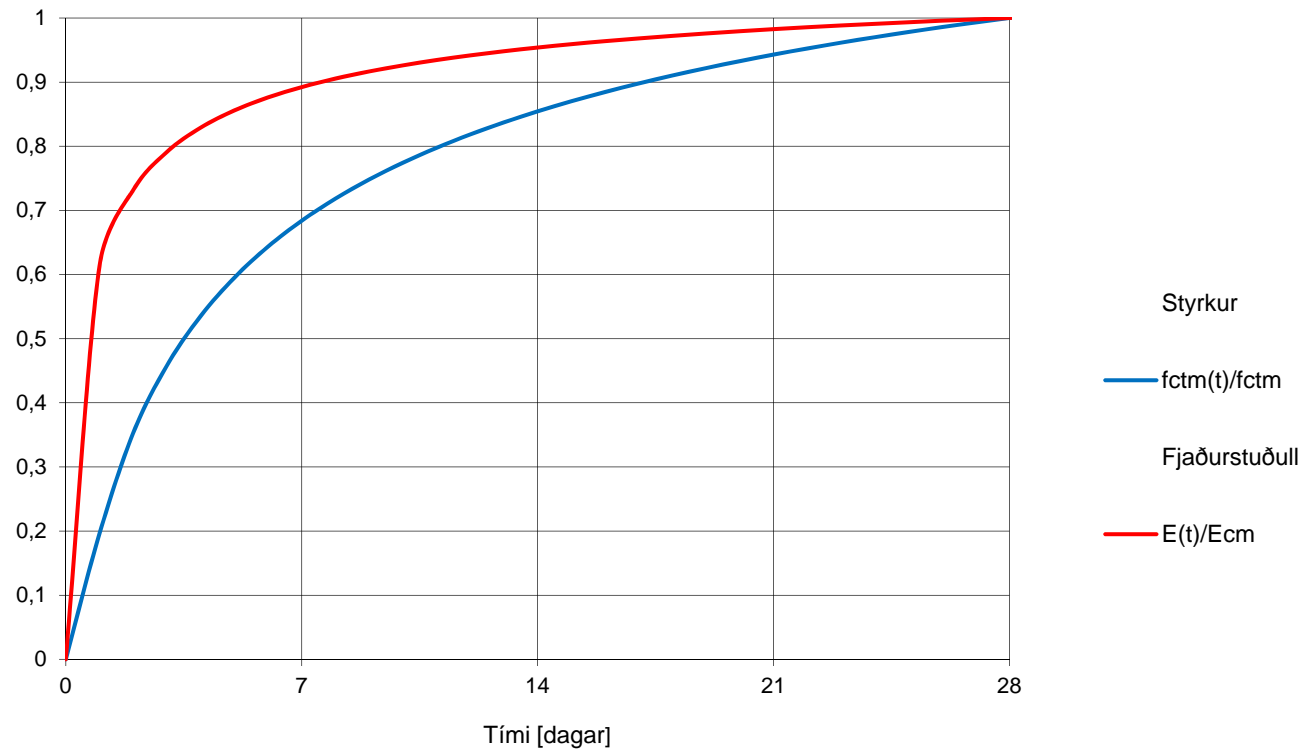
$$\sigma_1 = f_{ij}(x,y,z,t,\theta(x,y,z,t)) \geq f_{ctm}(x,y,z,t,\theta(x,y,z,t))$$

- Ath: EC2 setur ekki skorður á togþolsstreitu

Áhrif steypuhita á styrk

Steyppustyrkur og stífni

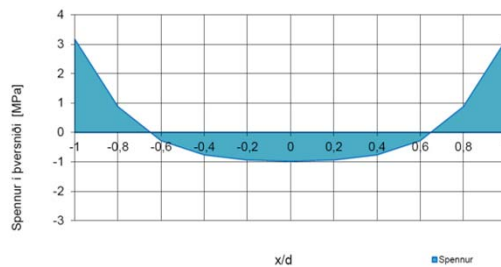
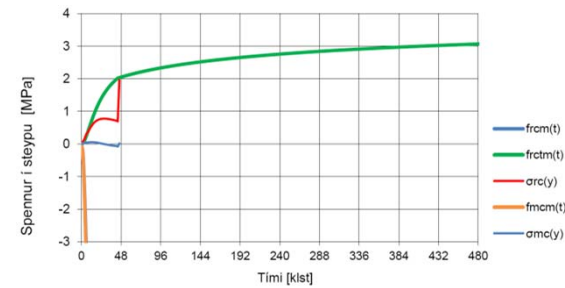
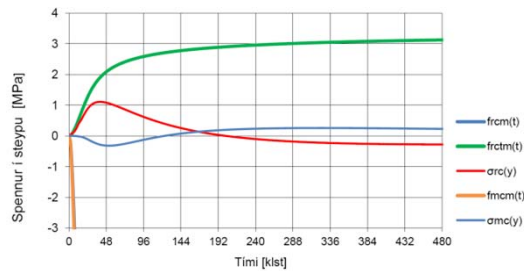
Ferlar skv. Eurocode 2: ÍST EN 1992-1-1: 2004

Hörðnun steypu - Spennur

Niðurstöður spennuútreikninga

Áhrif frá: Mismunarhita - skriði - rýrnun - járnbandingu

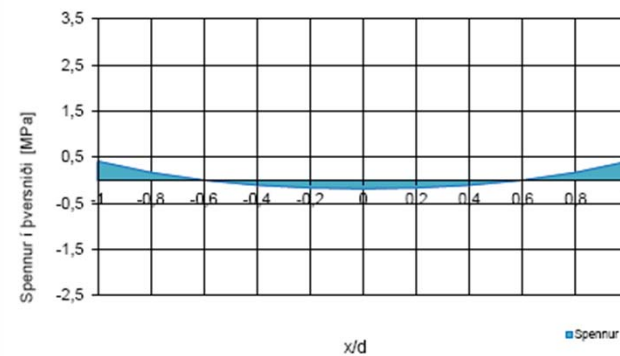
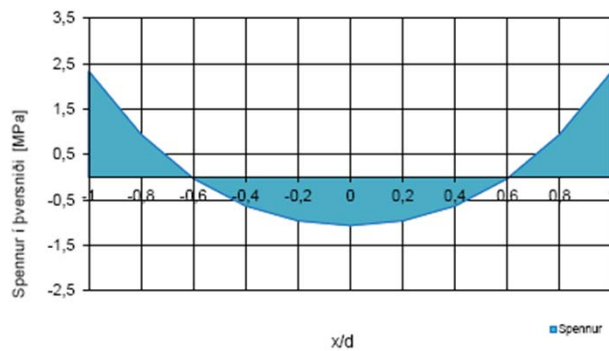
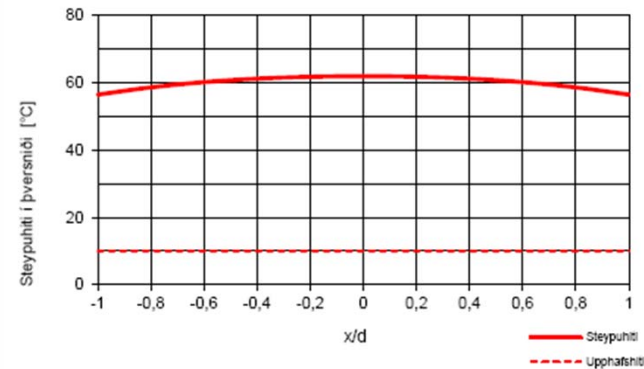
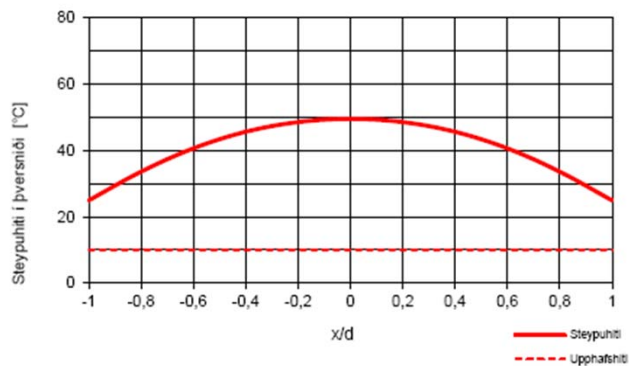
Spennur í steypu sem fall af tíma

Spennur á tilteknum stað og tíma í steypumassa

Hörðnun steypu - Spennur

Áhrif einangrunar á mótum: max hiti hækkar
hitamunur minnkar
spennur lækka

Spennur í steypu

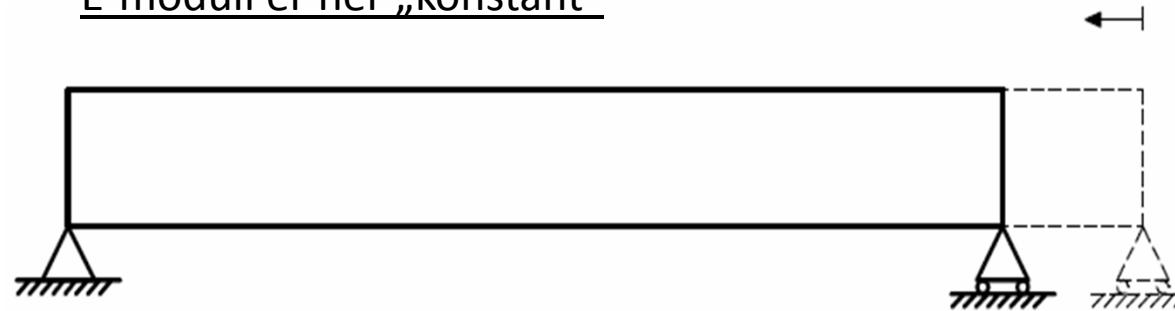
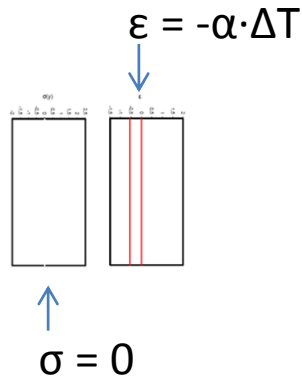
Eiföld dæmi til glöggunar
Mismunur á streituáraun í
harðri steypu og heitri

Hitabreyting - Spennur í steypu

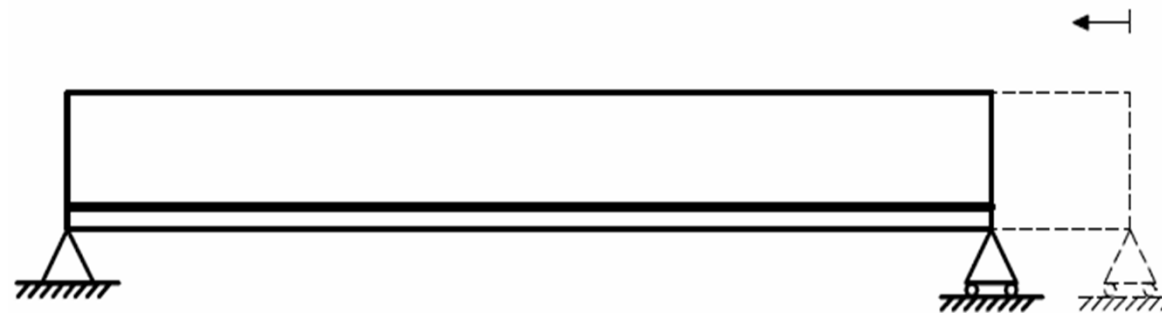
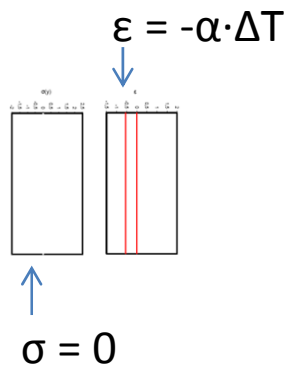
Dæmi: Steypa getur formbreyst án þvingunar

Steita vegna kónunar $\varepsilon = -\alpha \cdot \Delta T$ er jöfn yfir þversniðið

E-módúll er hér „konstant“

Engar spennur myndast í steypu

Hitapanstuðull steypu og stáls er sá sami (hörðnuð steypa)

=> Engar spennur myndast í steypu eða járnum

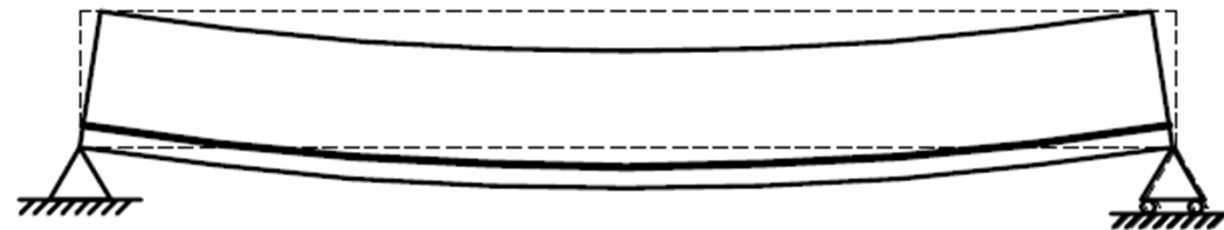
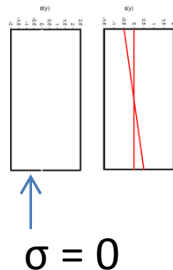
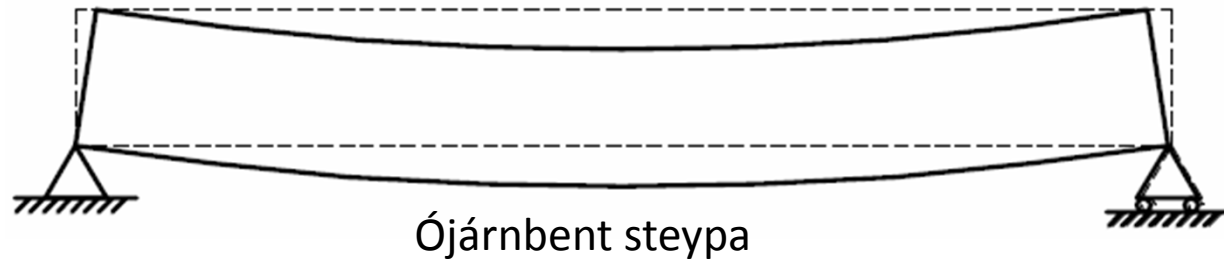
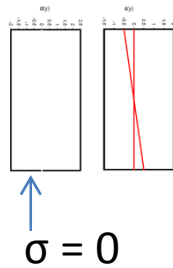

Hitabreyting - Spennur í steypu

Dæmi: Steypa getur formbreyst án þvingunar

Steita vegna hita $\epsilon = \alpha \cdot \Delta T$ breytist línuleg yfir þversnið

E-módúll er hér alls staðar sá sami í þversniði

Hitapanstuðull steypu og stáls er sá sami (hörðnuð steypa)

=> Engar spennur myndast í steypu eða járnum

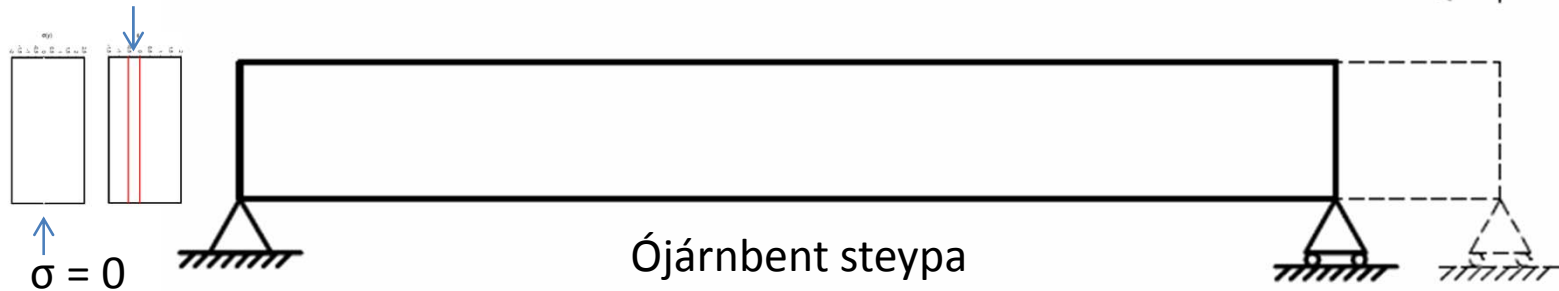
Rýrnun - Spennur í harðri steypu

Dæmi: Steypan getur formbreyst án þvingunar

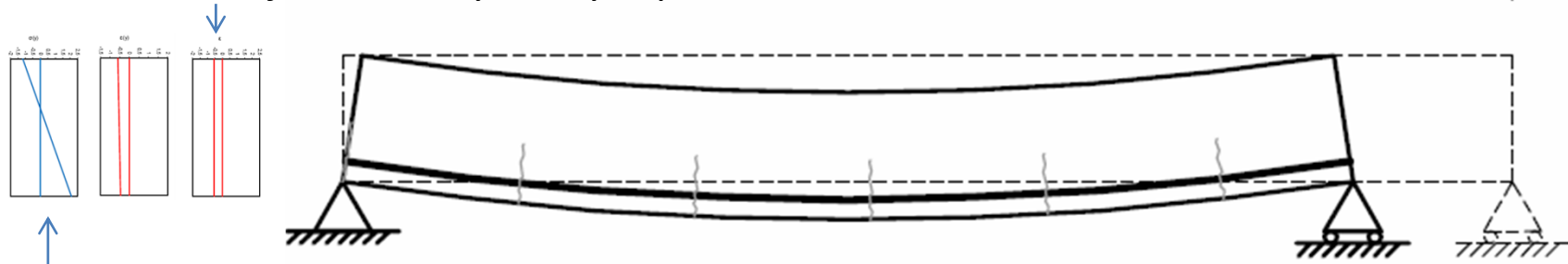
Steita vegna rýrnunar ϵ , er jöfn yfir þversniðið

E-módúll er hér alls staðar sá sami í þversniði

ϵ = jafndreifð rýrnun yfir þversniðið

ϵ = jafndreifð rýrnun yfir þversniðið

$\sigma \neq 0$ Togspennur myndarst í neðri brún steypu

Hitaáraun - Spennur í steypu

Dæmi: Steypan getur formbreyst án þvingunar

Steita: ólínuleg hitaáraun $\varepsilon = \alpha \cdot \Delta T$ yfir þversniðið

E-módúll er hér alls staðar sá sami í þversniði

T: hiti í steypuþversniði, $T > 0$

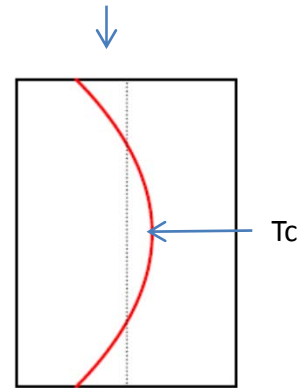
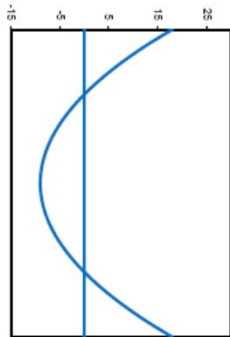

σ : Togspennur myndast við yfirborð steypu,
þrýstispenntur innar í þversniði

Engin ytri þvingun er fyrir hendi. þvingun á sér stað í efninu sjálfu (innri þvingun)

Hitaáraun - Spennur í steypu

$T(y)$: Steypuhiti í þversniði, $T(y) > 0$

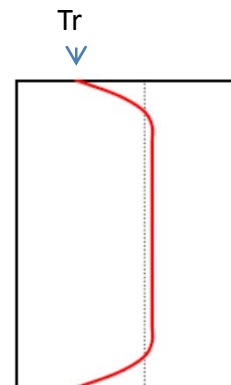
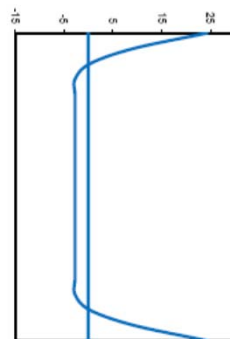
Áhrif hitaferils (lögunar) á spennur

$\Delta T = T_c - T_r$ er sá sami á myndunum

T_c : Steypuhiti í massamiðju

T_r : Steypuhiti við yfirborð

Spennur í steypu: Togspennur við yfirborð
Þrýstispenntur í miðju

Á neðri myndinni er „hitagradíentinn“ meiri
 $\Rightarrow$ Tospennur við yfirborð **hækka**

σ : Togspennur við yfirborð steypu